

Bruxelles, den 28.6.2023
COM(2023) 364 final

2023/0208 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING

om eurosedlers og -mønters status som lovligt betalingsmiddel

{SEC(2023) 257 final} - {SWD(2023) 233 final} - {SWD(2023) 234 final}

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

• Forslagets begrundelse og formål

Indførelsen af euroen som en fælles europæisk valuta var et stort skridt fremad i den europæiske integration. Eurokontanter er det vigtigste betalingsmiddel i euroområdet¹, da borgere og detailhandlere bruger eurokontanter i daglige transaktioner til at foretage betalinger eller give penge tilbage i euroområdet. Cash is the only means of payment that allows direct in-person payments, with immediate settlement and without involvement of any third party or use of electronic equipment.

Væksten i elektroniske betalinger, en tendens fremskyndet af covid-19, har ført til et generelt fald i kontantbetalinger, og faldet i antallet af pengeautomatnetværk i en række medlemsstater betyder, at der er risici forbundet med adgang til kontanter. Spørgsmålet om omfanget og betydningen af kontanters status som lovligt betalingsmiddel er således blevet mere fremtrædende på EU's politiske dagsorden som beskrevet i Kommissionens strategi for detailbetalinger og i lyset af den nylige dom fra EU-Domstolen om dette spørgsmål².

Denne dom er betydningsfuld, fordi den inden for Domstolens praksis fastlægger de vigtigste aspekter af begrebet lovligt betalingsmiddel, som indtil nu kun har været at finde i Kommissionens henstilling af 22. marts 2010 om omfanget og virkningerne af eurosedlers og -mønters status som lovligt betalingsmiddel³. Selvom EU-lovgivningen direkte tildeler eurosedler og -mønter status som lovligt betalingsmiddel, er begrebet lovligt betalingsmiddel hverken defineret i den primære eller sekundære EU-ret. I dommen i sagerne om lovligt betalingsmiddel fastslog Domstolen, at begrebet "lovligt betalingsmiddel" hvad angår eurosedler, som er forankret i artikel 128, stk. 1, TEUF, er et EU-retligt begreb, der skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Unionen. Begrebet lovligt betalingsmiddel som fortolket af Domstolen hvad angår eurosedler indebærer: i) obligatorisk accept, ii) til fuld pålydende værdi og iii) med frigørende virkning fra betalingsforpligtelser⁴, som angivet i punkt 1 i Kommissionens henstilling fra 2010.

For at bevare effektiviteten af kontanters status som lovligt betalingsmiddel i praksis er det vigtigt at sikre let adgang til eurokontanter, for hvis borgerne ikke har adgang til kontanter, vil de ikke være i stand til at betale med dem, og deres status som lovligt betalingsmiddel vil blive undermineret.

Følgelig sikrer dette forslag, at den fysiske form af centralbankpenge, dvs. eurokontanter, fortsat findes, er tilgængelige og accepteres af alle indbyggere og virksomheder i euroområdet.

• Sammenhæng med de gældende regler på samme område

Ud over de relevante bestemmelser i traktaterne (artikel 3, stk. 1, litra c), i TEUF og artikel 127-133 i TEUF), artikel 11 i forordning 974/98 om indførelse af euroen, som giver

¹ https://www.ecb.europa.eu/euro/cash_strategy/cash_role/html/index.da.html.

² Jf. dom af 26. januar 2021 i de forenede sager C-422/19 og C-423/19, Dietrich og Häring (EU:C:2021:63).

³ Kommissionens henstilling af 22. marts 2010 om omfanget og virkningerne af eurosedlers og -mønters status som lovligt betalingsmiddel (2010/191/EU).

⁴ Jf. dom af 26. januar 2021 i de forenede sager C-422/19 og C-423/19, Dietrich and Häring (EU:C:2021:63, præmis 49).

euromønter status som lovligt betalingsmiddel⁵, Kommissionens henstilling fra 2010 og forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af den digitale euro (vedtaget sideløbende med nærværende forslag),⁶ er der ingen politiske bestemmelser på det relevante politikområde, dvs. monetær lovgivning som en del af euroområdet's pengepolitik.

Det foreliggende forslag er i overensstemmelse med disse bestemmelser i primærretten. Navnlig er dette forslag til forordning i overensstemmelse med Kommissionens henstilling fra 2010, som indeholder en fælles definition af begrebet lovligt betalingsmiddel. For at sikre sammenhæng mellem de to former for centralbankpenge (digitale euro og eurokøntanter) vil den digitale euro også blive reguleret i overensstemmelse med køntanters status som lovligt betalingsmiddel, uden at dette berører forskellene mellem disse former for euro. Dette forslag supplerer forslaget til forordning om oprettelse af den digitale euro, da den digitale euro skal supplere køntanter og ikke erstatte dem. Dette er grunden til, at Kommissionen fremsætter et lovforslag for at sikre accept og tilgængelighed af køntanter.

Når det er vedtaget, vil den foreslåede forordning træde i stedet for Kommissionens henstilling fra 2010, som vil blive uden formål. Kommissionen vil så gøre det klart, at henstillingen ikke længere finder anvendelse.

- **Sammenhæng med Unionens politik på andre områder**

Dette forslag er i overensstemmelse med andre politikker, der føres på EU-plan. Især er det i overensstemmelse med Kommissionens detailbetalingsstrategi, der blev vedtaget i september 2020.

Dette forslag er også i overensstemmelse med det europæiske tilgængelighedsdirektiv, som omfatter pengeautomater, og med Unionens politiske indsats for at støtte social inklusion, herunder i forbindelse med den europæiske søjle for sociale rettigheder. Det har til formål at sikre, at alle i euroområdet har tilstrækkelig og effektiv adgang til køntanter. Dette er særligt relevant for sårbare grupper, der er afhængige af køntanter til betalinger, som typisk omfatter ældre mennesker, personer med et handicap, som kan have svært ved at få adgang til digitale betalinger, personer med begrænsede digitale kompetencer og/eller indkomst. Disse grupper har en tendens til at have en stærk præference for at bruge køntanter til at afvikle deres betalinger frem for elektroniske betalingsmidler. Desuden er økonomisk udelukkede personer, såsom personer uden bank, asylansøgere og migranter, som måske ikke kan eller vil bruge betalingsmidler leveret af den private sektor, også afhængige af køntanter som betalingsmetode. Desuden foreligger der dokumentation for, at hovedårsagerne til, at køntanter foretrækkes, er, at i) køntanter anses for at gøre én mere opmærksom på ens egne udgifter, og ii) køntanter opfattes som anonyme (og beskytter derfor privatlivets fred)⁷ samtidig med, at de har unikke egenskaber, som giver mulighed for direkte betalinger med øjeblikkelig afvikling uden behov for en tredjepart. Med hensyn til at bevare køntanter som betalingsmulighed viser ECB's SPACE-undersøgelse fra 2022⁸, at 60 % af forbrugerne stadig anser muligheden for at betale med køntanter for at være vigtig eller meget vigtig. Den

⁵ Rådets forordning (EF) nr. 974/98 af 3. maj 1998 om indførelse af euroen (EFT L139 af 11.5.1998, s.1).

⁶ [Kommissionens henstilling af 22. marts 2010 om omfanget og virkningerne af eurosødlers og -mønters status som lovligt betalingsmiddel \(europa.eu\).](#)

⁷ Den Europæiske Centralbank (2022), Undersøgelse af forbrugernes betalingsadfærd i euroområdet (SPACE) https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/space/html/ecb.spacereport202212~783ffdf46e.en.html#toc7.

⁸ [Undersøgelse af forbrugerens betalingsadfærd i euroområdet \(SPACE\) – 2022 \(europa.eu\).](#)

bekræfter, at "på trods af virkningen af pandemien og relaterede nedlukningsforanstaltninger og selvrapporterede præferencer, vil en stigende andel af euroområdet forbrugere gerne have kontanter som betalingsmulighed"⁹.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

• Retsgrundlag

Dette forslag til forordning er baseret på artikel 133 i TEUF, som giver mulighed for vedtagelse af foranstaltninger, herunder monetære foranstaltninger, som er nødvendige for anvendelsen af euroen som fælles valuta. Denne traktatbestemmelse afspejler behovet for at fastlægge ensartede principper for alle de medlemsstater, der har euroen som valuta, for at beskytte Den Økonomiske og Monetære Unions overordnede interesser og euroen som den fælles valuta.

• Nærhedsprincippet

I overensstemmelse med artikel 5, stk. 3, i TEU finder nærhedsprincippet ikke anvendelse på områder, der hører ind under Unionens enekompetence. I medfør af artikel 3, stk. 1, litra c), i TEUF har EU enekompetence på området for den monetære politik for de medlemsstater, der har euroen som valuta. Euroområdets medlemsstater har ikke mulighed for at handle på dette område, og subsidiaritetsprincippet finder derfor ikke anvendelse.

• Proportionalitetsprincippet

Proportionaliteten har været en integreret del af den konsekvensanalyse, der ledsager forslaget. Selv om vedtagelsen af foranstaltninger, hvor det er relevant, for at sikre accept af kontanter eller tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter kan pålægge de myndigheder, der er ansvarlige for at modtage dem, og de parter, der er ansvarlige for at gennemføre dem, nogle byrder, går foranstaltningerne ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at sikre målene om accept af og adgang til kontanter, og forslaget giver medlemsstaterne fleksibilitet til kun at træffe foranstaltninger, hvor de er nødvendige, og til at tilpasse foranstaltningerne til deres særlige nationale forhold. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU), går dette forslag til en forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt og står i forhold til dets tilsigtede mål.

• Valg af retsakt

En forordning vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet er en retsakt, der er velegnet til at bidrage til fastlæggelsen af et fælles regelsæt, idet den er direkte og umiddelbart gældende og dermed fjerner muligheden for forskellige anvendelser i forskellige medlemsstater som følge af divergens i forbindelse med gennemførelsen. Dette valg er i overensstemmelse med forslagets formål.

⁹ Den Europæiske Centralbank (2022), Undersøgelse af forbrugernes betalingsadfærd i euroområdet (SPACE), s. 59
https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/space/html/ecb.spacereport202212~783ffdf46e.en.html#toc7.

3. RESULTATER AF EFTERFØLGENDE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSENER OG KONSEKVENSANALYSER

- **Efterfølgende evalueringer/kvalitetskontrol af gældende lovgivning**
- **Høringer af interesser**

Den høringsstrategi, der understøtter dette forslag, bestod af en række initiativer:

- En målrettet høring om en digital euro blev lanceret af Kommissionen den 5. april 2022 og afsluttet den 16. juni 2022. Et særligt afsnit af denne høring indeholdt specifikke spørgsmål om kontanter som lovligt betalingsmiddel. Med den målrettede høring blev der indsamlet oplysninger fra branchespecialister, betalingstjenesteudbydere (herunder kreditinstitutter, betalings- og e-pengeinstitutter), betalingsinfrastrukturudbydere, udviklere af betalingsløsninger, handlende, handelsforeninger, regeludstedende myndigheder og tilsynsmyndigheder inden for detailbetalinger, hvidvaskmyndigheder, finansielle efterretningsenheder og andre relevante myndigheder og eksperter samt forbrugerorganisationer som input til konsekvensanalysen udarbejdet af Kommissionen med henblik på forslaget til forordning om en digital euro og dette forslag. Hovedresultaterne af de målrettede høringer er følgende: Forbrugerorganisationer, en række erhvervssammenslutninger og de fleste af de professionelle respondenter, der gav udtryk for deres synspunkter, støttede lovgivningsmæssige tiltag på EU-plan for at øge retssikkerheden og forankre eurokontanters status som lovligt betalingsmiddel i lovgivningen. Generelt foreslog respondenterne, at der skal tages hensyn til praktiske elementer, når der tillades yderligere undtagelser fra det generelle princip om obligatorisk accept. Professionelle respondenter så ud til at have blandede synspunkter med hensyn til administrative sanktioner for manglende accept af kontanter, mens forbrugerorganisationer udtrykte støtte herfor. Respondenterne viste deres brede støtte til forbuddet mod tillæg på betalinger med eurosedler og -mønter i tilfælde af en EU-forordning. Overordnet set og i hver relevant interessentgruppe, undtagen finansielle institutioner, støttede respondenterne også en bestemmelse, der garanterer tilgængeligheden af kontanter, såsom en forpligtelse for medlemsstaterne til at vedtage regler for at sikre tilstrækkelig adgang til kontanter og indberette disse regler til Kommissionen og ECB i tilfælde af en EU-forordning. Alle resultater blev analyseret og taget i betragtning ved udarbejdelsen af konsekvensanalysen og dette forslag.
- Medlemsstaterne havde mulighed for at give deres mening til kende på forskellige møder i ekspertgruppen vedrørende euroen som lovligt betalingsmiddel (Euro Legal Tender Expert Group, herefter ELTEG). Drøftelserne blev understøttet af målrettede høringer af medlemsstaterne ved hjælp af spørgeskemaer. ELTEG-drøftelserne bekræftede forekomsten af retsikkerhed med hensyn til eurokontanters status som lovligt betalingsmiddel og forskellig anvendelse i euroområdet af principper forbundet hermed. ELTEG identificerede en række spørgsmål om accept og tilgængelighed af kontanter i praksis, og dens endelige rapport indeholder et sæt af 25 principper om kontanter som lovligt betalingsmiddel, som er blevet taget i betragtning ved udarbejdelsen af dette forslag.
- Den 7. november 2022 afholdt Kommissionen en konference på højt niveau om den digitale euro, der samlede repræsentanter fra nationale myndigheder og EU-myndigheder, MEP'er, repræsentanter for den private sektor og civilsamfundet og den akademiske verden. Den digitale euros konsekvenser for eurokontanter blev rejst

ved en række lejligheder under drøftelserne, og det blev især fremhævet, at den digitale euro er et supplement til kontanter.

- ECB har under hele processen været tæt involveret i drøftelser på teknisk niveau.

- **Indhentning og brug af ekspertbistand**

Der blev anvendt en række input og ekspertisekilder ved udarbejdelsen af dette initiativ, herunder følgende:

- dokumentation tilvejebragt gennem de forskellige høringer. der er nævnt ovenfor
- endelig rapport fra ELTEG III¹⁰
- 2022-rapport fra Euro Retail Payments Board (ERPB)
- ECB-undersøgelser og arbejdsrapporter, arbejdsdokumenter og statistikker
- Kommissionens forskning.

- **Konsekvensanalyse**

Dette forslag ledsages af en konsekvensanalyse, som første gang blev forelagt Udvalget for Forskriftskontrol den 14. oktober 2022. Udvalget afgav en negativ udtalelse den 18. november 2022. Konsekvensanalysen blev genindsendt til udvalget den 23. marts 2023 og blev godkendt den 25. april 2023. I betragtning af Udvalget for Forskriftskontrols bemærkninger er der i konsekvensanalysen en præcisering af forbindelsen mellem initiativet om den digitale euro og initiativet om kontanter som lovligt betalingsmiddel, en beskrivelse af de specifikke aspekter af initiativet om kontanter som lovligt betalingsmiddel og især af adgang til kontanter, og den indeholder eksempler på betydningen af omkostninger for banker af potentielle EU-foranstaltninger, såsom genindførelse af pengeautomater.

Der er to hovedaspekter ved kontanter som lovligt betalingsmiddel: accept af og adgang til kontanter. Hvis der ikke træffes foranstaltninger på EU-plan, vil virksomhedernes accept af kontanter og borgernes og virksomhedernes evne til at få tilstrækkelig adgang til kontanter fortsat være mindre end optimal og varierende i hele euroområdet på grund af manglen på en fælles anvendelse og fortolkning af begrebet lovligt betalingsmiddel.

Accept af kontanter er behandlet i EU-Domstolens retspraksis, og de aspekter vedrørende accept af kontanter, som er omfattet af EU-Domstolens afgørelse, er kodificeret og præciseret i dette forslag. Disse er: i princippet obligatorisk accept til fuld pålydende værdi med frigørende virkning. Det foreslås endvidere i konsekvensanalysen, at mere detaljerede præciseringer af betydningen af lovligt betalingsmiddel bør overvejes i forbindelse med lovforslaget for at sikre merværdi og retssikkerhed, samtidig med at der tages hensyn til EU-Domstolens praksis. Endvidere konkluderes det i konsekvensanalysen, at niveauerne for accept af kontanter, herunder forekomsten af forudgående ensidige udelukkelse af kontanter, bør overvåges, og der bør træffes foranstaltninger, hvis accept af kontanter ikke er sikret.

Da disse spørgsmål vedrører rækkevidden, virkningerne og undtagelserne til de centrale aspekter af begrebet lovligt betalingsmiddel, som er omfattet af Domstolens praksis, er lovgivning om disse spørgsmål i høj grad et spørgsmål om afklaring og kodificering af hensyn til sammenhængen og bedre lovgivning med meget lidt spillerum for politiske valg.

¹⁰ Se den endelige rapport under det [femte møde i ELTEG III](#).

I forhold til adgang til kontanter er der mulighed for politiske valg i forhold til foranstaltningernes art og form, og disse aspekter analyseres derfor i rubrikker i konsekvensanalysen. For at kontanter kan bruges som et effektivt betalingsmiddel, bør der sikres adgang til forskellige kontanttjenester, især kontanthævninger og kontantindsud på kreditinstitutters betalingskonti. Disse tjenester gør det muligt for kontanter at cirkulere mellem forskellige aktører i samfundet.

Konsekvensanalysen påviste en voksende andel af borgere (i perioden 2016-2019), som udtrykte bekymring over adgangen til pengeautomater, og en ret heterogen og til tider problematisk situation med hensyn til kontantadgang blandt medlemsstaterne. Der er derfor en risiko for, at det ikke vil være muligt at sikre, at alle i euroområdet har adgang til basale kontanttjenester på rimelige betingelser, især hvad angår pris og afstand. Dette kan føre til udelukkelse af sårbare grupper, som er afhængige af kontantbetalinger, og til udhuling og gradvist tab af effektiviteten af kontanters status som lovligt betalingsmiddel, men også som en mulig nødbetalingsmetode i krisesituationer. Desuden skal det bemærkes, at kontanter af mange ses som en betalingsmetode med sociale fordele, der giver et klart overblik over udgifter, med høj grad af brugervenlighed, hurtighed, sikkerhed og anonymitet/privatliv i økonomiske anliggender.

Der blev identificeret to muligheder for at håndtere spørgsmålet om adgang til kontanter: 1) et "soft law-instrument" (f.eks. en henstilling fra Kommissionen) eller 2) en retligt bindende forpligtelse for medlemsstaterne i den foreslåede forordning om kontanter som lovligt betalingsmiddel, som skal gennemføres af medlemsstaterne. Den første mulighed giver ikke mulighed for en ensartet fortolkning af de centrale principper for kontanter som lovligt betalingsmiddel. Denne mulighed vil kun delvist imødekomme målet om at sikre tilstrækkelig adgang til kontanter, og tolerance af utilstrækkelig adgang i dele af euroområdet kan udhule effektiviteten af den fælles valutas status som lovligt betalingsmiddel. Det konkluderes i konsekvensanalysen, at den foretrukne mulighed for adgang til kontanter er den anden mulighed, som vil sikre sammenhæng i den lovgivningsmæssige behandling af de to former for euro. Medlemsstaterne bør udpege en eller flere nationale kompetente myndigheder med tilsyns- og reguleringsbeføjelser hvad angår kontantindustriens markedsaktiviteter, som bør overvåge adgangen til kontanter og relaterede kontanttjenester. Medlemsstaterne vil have ansvaret for nøje at vurdere, hvad tilstrækkelig og effektiv adgang indebærer i deres landespecifikke kontekst (dvs. herunder at tage hensyn til efterspørgslen efter kontantadgang), og hvilken grad af handling der skal træffes for at garantere den. Kommissionen vil være i stand til at analysere, om de trufne foranstaltninger svarer til den fælles tilgang i forordningen og medlemsstaternes vurderinger af behovene på deres område. Kommissionens vil i forbindelse med sin analyse rådføre sig med Den Europæiske Centralbank. Denne mulighed vil derfor også sikre, at eurokontanters status som lovligt betalingsmiddel bliver effektivt og sammenhængende beskyttet i hele euroområdet.

Da medlemsstaterne vil skulle specificere de foranstaltninger, som de har truffet for at sikre kontantadgang, definere de tilstrækkelige geografiske standarder for adgangskrav til pengeautomater, der svarer til deres befolkningsbehov og serviceniveauspecifikationer, og vurdere, hvilke betalingstjenesteudbydere der er omfattet af adgangskrav og anbefalinger, vil de mulige omkostningsvirkninger blive bestemt af behovene på stedet og de tilsvarende beslutninger i medlemsstaterne. Hvis adgangen til kontanter stadig er tilstrækkelig i en medlemsstat, vil der ikke være behov for foranstaltninger i den pågældende medlemsstat, så der vil ikke være nogen ekstra omkostninger for bankerne. I medlemsstater, hvor kontantadgangen allerede er væsentligt forringet, kan der være omkostninger for banker forbundet med at genoprette et tilstrækkeligt adgangsniveau til kontanter, men omfanget af

sådanne omkostninger vil afhænge af de nationale myndigheders beslutninger om det tilstrækkelige og effektive adgangsniveau også i tilfælde af, at Kommissionen vedtager en gennemførelsesretsakt. EU-forordningen vil som sådan ikke direkte pålægge banker eller detailhandlere omkostninger.

Dette forslag forventes ikke at have nogen miljøpåvirkning og er i overensstemmelse med den europæiske klimalovgivning. Som beskrevet ovenfor forventes forslaget at have en positiv social virkning ved at styrke den sociale inklusion af sårbare grupper, som har tendens til at være mere afhængige af kontanter eller blive udelukket fra at bruge elektroniske betalingsmidler.

- **Måltrettet regulering og forenkling**

Nærværende initiativ er ikke et Refitinitiativ. Det er ikke baseret på en evaluering af nogen eksisterende forordning.

Dette initiativ vil stort set være neutralt ud fra et perspektiv om ét-ind ét-ud. Der er i øjeblikket ingen EU-lovgivning om kontanter som lovligt betalingsmiddel, og derfor er der ingen eksisterende administrative omkostninger, der kan spares på dette område.

Dette initiativ pålægger ingen nye og væsentlige administrative omkostninger, dvs. specifikke mærknings-, rapporterings- eller registreringskrav, som vil skulle opvejes af omkostningsbesparelser andre steder.

- **Grundlæggende rettigheder**

Initiativet er i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder. Det respekterer de grundlæggende rettigheder til frihed til at oprette og drive egen virksomhed (jf. artikel 16 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder) og den grundlæggende ret til forbrugerbeskyttelse (jf. artikel 38).

Hvad angår andre relevante grundlæggende rettigheder, er de mulige begrænsninger, der følger af denne forordning, begrundet i mål af almen interesse, tager hensyn til deres essens og er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

Denne forordning har ingen virkninger for budgettet.

5. ANDRE FORHOLD

- **Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering**

Forslaget indeholder en generel plan for overvågning og revision af forordningens virkning. Kommissionen vil være forpligtet til at foretage en revision af denne forordnings funktion og virkninger og forelægge en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet i overensstemmelse med Kommissionens retningslinjer for bedre lovgivning. Medlemsstaterne bør give Kommissionen de nødvendige oplysninger til udarbejdelsen af denne rapport.

- **Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget**

Genstand og anvendelsesområde (artikel 1 og 2)

Forslaget indeholder detaljerede regler om omfanget og virkningerne af kontanter som lovligt betalingsmiddel og om adgangen til eurosedler og -mønter. Reglerne regulerer betalingen af fordringer på penge i det omfang, den skal afvikles kontant, og der foreligger betalingsforpligtelse. Forslaget indeholder også regler om tilladte undtagelser, regler for overvågning af accept af kontanter og især forekomsten af forudgående ensidige udelukkelse af kontanter i euroområdet og en bestemmelse, der skal sikre effektiv adgang til kontanter.

Definition af lovligt betalingsmiddel og undtagelser (artikel 4, 5 og 6)

Forslaget indeholder for første gang i afledt ret en definition og regulering af kontanter som lovligt betalingsmiddel. Indtil nu er "lovligt betalingsmiddel" kun defineret i Kommissionens henstilling fra 2010 og i Domstolens retspraksis i de forenede sager C-422/19 og C-423/19, som fortolker begrebet lovligt betalingsmiddel indeholdt i artikel 128, stk. 1, i TEUF hvad angår eurosedler. I overensstemmelse med denne retspraksis indeholder artikel 4 en definition af kontanter som lovligt betalingsmiddel, der indebærer obligatorisk accept til fuld pålydende værdi med frigørende virkning fra en betalingsforpligtelse. En betalingsmodtager må ikke afvise eurokontanter, der tilbydes ved betaling, medmindre parterne har aftalt et andet betalingsmiddel, eller der gælder en undtagelse.

Artikel 5 angiver betingelserne for, at det er juridisk muligt at afvise at acceptere eurokontanter: Et sådant afslag skal ske i god tro, være begrundet i legitime grunde og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet under hensyn til de konkrete omstændigheder, hvorunder en betaling skal foretages. Bevisbyrden for, at disse betingelser er opfyldt for sådanne undtagelser i god tro, påhviler betalingsmodtageren. I artikel 5 opstilles to legitime grunde til, at eurokontanter kan afvises på dette grundlag i en ikke-udtømmende liste, nemlig betaling med pengesedler, hvis værdi er åbenbart uforholdsmæssig i forhold til værdien af det beløb, der skal afvikles, og i særlige tilfælde hvor virksomheden på det relevante tidspunkt ikke har nogen byttepenge, eller hvis virksomheden ikke vil have tilstrækkelige byttepenge til rådighed til at udføre sine normale transaktioner som følge af denne betaling.

Artikel 6 giver Kommissionen beføjelse til at vedtage yderligere undtagelser af monetærretlig karakter fra princippet om obligatorisk accept ved hjælp af delegerede retsakter. Disse undtagelser skal være begrundede og forholdsmæssige, ikke underminere effektiviteten af eurokontanters status som lovligt betalingsmiddel og kun tillades, hvis der findes andre midler til betaling af fordringer på penge.

Accept af kontantbetalinger (artikel 7)

Artikel 7 har til formål at sikre, at det grundlæggende princip inden for lovlige betalingsmidler om obligatorisk accept ikke undermineres af udbredt manglende accept af kontanter gennem virksomhedernes ensidige og forudgående udelukkelse af kontanter.

Medlemsstaterne er forpligtede til at overvåge niveauet af forudgående ensidige udelukkelse af kontantbetalinger og til at sikre accept af kontanter i overensstemmelse med princippet om obligatorisk accept af kontanter som beskrevet i artikel 4. Medlemsstaterne skal årligt rapportere deres vurdering til Kommissionen og Den Europæiske Centralbank. Hvis niveauer for manglende accept af kontanter anses for at underminere den obligatoriske accept af eurosedler og -mønter, vil medlemsstaterne skulle træffe afhjælpende foranstaltninger.

Adgang til kontanter (artikel 8)

Artikel 8 fastlægger medlemsstaternes forpligtelse til at sikre tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter på hele deres område i alle deres regioner, herunder by- og landområder. Dette er nødvendigt for at sikre effektiviteten af eurokontanters status som lovligt betalingsmiddel i praksis.

Medlemsstaterne vil være forpligtede til at overvåge adgangen til kontanter. De skal også årligt vurdere situationen på deres område og rapportere deres vurdering til Kommissionen og Den Europæiske Centralbank. Hvis der ikke sikres tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter, vil medlemsstaterne skulle træffe afhjælpende foranstaltninger.

Proceduremæssige aspekter (artikel 9)

Denne artikel har til formål at redegøre for de proceduremæssige aspekter for effektivt at gennemføre forpligtelserne i artikel 7 og 8. I denne henseende er alle medlemsstater forpligtede til at udpege en eller flere nationale kompetente myndigheder, som har de nødvendige administrative og reguleringsmæssige beføjelser hvad angår accept af kontantbetalinger og adgang til kontanter.

De udpegede nationale kompetente myndigheder ville være berettigede til at vurdere, at princippet om obligatorisk accept af kontanter ikke undermineres af udbredt manglende accept af kontanter gennem virksomhedernes ensidige og forudgående udelukkelse af kontanter, og om adgangen til kontanter er tilstrækkelig og effektiv på medlemsstaternes område. Vurderingen vil blive baseret på et sæt fælles indikatorer vedtaget af Kommissionen i form af gennemførelsesretsakter. Denne vurdering vil blive rapporteret til Kommissionen som fastsat i artikel 13. Hvis medlemsstaterne træffer afhjælpende foranstaltninger vedrørende deres forpligtelser i henhold til artikel 7 og 8, skal disse afhjælpende foranstaltninger angives i årsrapporten. Medlemsstaterne vil ikke være forpligtede til at vedtage gennemførelsesforanstaltninger, hvis deres vurdering viser, at princippet om obligatorisk accept af kontanter ikke undermineres af udbredt manglende accept af kontanter gennem virksomhedernes ensidige og forudgående udelukkelse af kontanter, og hvis tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter er sikret på deres område.

Hvis en medlemsstats foranstaltninger imidlertid forekommer utilstrækkelige, eller hvis Kommissionen finder, at accept af kontantbetalinger og/eller tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter i en medlemsstat ikke er i overensstemmelse med forpligtelserne i artikel 7 og 8 på trods af resultaterne i årsrapporten, har Kommissionen beføjelse til at vedtage gennemførelsesretsakter, der fastsætter passende og forholdsmæssige foranstaltninger, som skal vedtages af den pågældende medlemsstat.

Delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter (artikel 10 og 11)

Kommissionen vil have beføjelse til at vedtage delegerede retsakter. Artikel 10 præciserer den procedure, der skal følges, når delegerede retsakter vedtages, jf. artikel 6.

Artikel 11 angiver, at Kommissionen skal bistås af et udvalg i forbindelse med gennemførelsesretsaktsproceduren i artikel 9.

Sanktioner (artikel 12)

For at sikre at forordningens bestemmelser håndhæves, og samtidig give medlemsstaterne en grad af fleksibilitet med hensyn til arten af de gældende sanktioner, bestemmer artikel 12, at medlemsstaterne skal fastsætte regler om sanktioner for overtrædelser af forordningen.

Indberetning (artikel 13)

Artikel 13 bestemmer, at hver medlemsstat skal forelægge en årlig rapport for Kommissionen og ECB om undtagelserne fra obligatorisk accept og deres anvendelse, om detaljerede oplysninger og analyse af situationen i medlemsstaten med hensyn til adgang til kontanter og accept af kontanter, de afhjælpende foranstaltninger, der skal træffes i henhold til artikel 7 og 8, og om de iværksatte sanktioner.

Retsmidler (artikel 14)

Artikel 14 pålægger medlemsstaterne at informere fysiske personer og virksomheder om de kanaler og retsmidler, de har for at indgive klager til de kompetente myndigheder over tilfælde af ulovlig afvisning af at modtage kontanter og utilstrækkelig adgang til kontanter.

Interaktion mellem eurosedler og -mønter og den digitale euro (artikel 15)

Artikel 15 kræver, at kontanter og den digitale euro kan konverteres til hinanden til pari, og giver for at undgå tvivl betaleren ret til at vælge at betale kontant eller i digital euro, hvor obligatorisk accept af begge gælder i overensstemmelse med denne forordning, herunder især de bestemmelser, der påvirker obligatorisk accept (dvs. artikel 4, 5, 6 og 7), samt med forordningen om digital euro.

Revision (artikel 16)

I henhold til artikel 16 skal Kommissionen foretage en revision af forordningen fem år efter dens ikrafttræden og aflægge rapport til Parlamentet og Rådet. Medlemsstaterne skal give Kommissionen de nødvendige oplysninger til udarbejdelsen af denne rapport.

Ikrafttræden (artikel 17)

Forordningen træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING
om eurosedlers og -mønters status som lovligt betalingsmiddel

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —
under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 133,
under henvisning til forslaget fra Europa-Kommissionen, og
under henvisning til udtalelse fra Den Europæiske Centralbank,
efter den almindelige lovgivningsprocedure, og
ud fra følgende betragtninger:

- (1) I henhold til artikel 3, stk. 1, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) har Unionen enekompetence med hensyn til den monetære politik for de medlemsstater, der har euroen som valuta.
- (2) I henhold til artikel 128, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og artikel 10 i Rådets forordning (EF) nr. 974/98¹¹ skal eurosedler være de eneste pengesedler, der har status som lovligt betalingsmiddel i medlemsstater, der har euroen som valuta. I henhold til artikel 11 i forordning (EF) nr. 974/98 er euromønter de eneste mønter, der har status som lovligt betalingsmiddel i de medlemsstater, der har euroen som valuta.
- (3) Kommissionens henstilling om omfanget og virkningerne af eurosedlers og -mønters status som lovligt betalingsmiddel¹² indeholder en fælles definition af eurosedler og -mønter som lovligt betalingsmiddel.
- (4) I dommen af 26. januar 2021¹³ præciserede Den Europæiske Unions Domstol, at begrebet "lovligt betalingsmiddel" som omhandlet i artikel 128, stk. 1, TEUF, er et EU-retligt begreb, der skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Unionen¹⁴. For det andet fastslog Domstolen, at begrebet "lovligt betalingsmiddel" hvad angår et betalingsmiddel i en valutaenhed efter almindelig sprogbrug betyder, at "dette betalingsmiddel generelt ikke kan afvises til opfyldelse af et krav i samme valutaenhed til dets fulde pålydende værdi, og uden tillæg for betaleren, med

¹¹ Rådets forordning (EF) nr. 974/98 af 3. maj 1998 om indførelse af euroen (EFT L139 af 11.5.1998, s.1).

¹² EUT L83 af 30.3.2010, s. 70.

¹³ Jf. dom af 26. januar 2021 i de forenede sager C-422/19 og C-423/19, Hessischer Rundfunk, EU:C:2021:63.

¹⁴ Jf. dom af 26. januar 2021 i de forenede sager C-422/19 og C-423/19, Hessischer Rundfunk, EU:C:2021:63, præmis 45.

frigørende virkning"¹⁵. For det tredje fastslog Domstolen, at en forpligtelse til at acceptere eurosedler og -mønter i princippet kan begrænses af de medlemsstater, der har euroen som valuta, med henvisning til offentlige hensyn og i henhold til deres kompetencer uden for det monetære lovgivnings- og politikområde og andre af Unionens enekompetencer, forudsat at disse begrænsninger er begrundet i offentlige hensyn og står i rimeligt forhold hertil¹⁶

- (5) Eurosedler og -mønter, der anvendes som betalingsmidler, kan undtagelsesvist afvises, hvis afvisningen sker i god tro, er baseret på legitime grunde og konkrete omstændigheder, som er uden for betalingsmodtagerens kontrol, og hvis afvisningen er forholdsmæssig. F.eks. kan en sådan afvisning være berettiget, hvis den tilbudte euroseddel til betaling af en fordring på penge ikke står i et rimeligt forhold til det beløb, der skal betales til betalingsmodtageren, såsom anvendelsen af en 200-euroseddel til afvikling af en fordring på mindre end fem euro. I overensstemmelse med Rådets forordning 974/98 har ingen bortset fra den udstedende myndighed og personer, der er særligt udpegede i den nationale lovgivning i den udstedende medlemsstat, pligt til i én betaling at modtage mere end 50 mønter.
- (6) For at sikre, at princippet om obligatorisk accept af betalinger i eurosedler og -mønter ikke undermineres i praksis af udbredte og strukturelle afvisninger af kontantbetalinger, er det nødvendigt for medlemsstaterne at overvåge niveauet af forudgående ensidige udelukkelse af kontantbetalinger, når transaktioner foretages i fysiske lokaler. Derfor bør medlemsstaterne regelmæssigt overvåge niveauet af ensidige forudgående udelukkelse af kontantbetalinger, når betalinger foretages i fysiske lokaler på hele deres område, i alle deres forskellige regioner, herunder by- og landområder, på grundlag af fælles indikatorer, som giver mulighed for sammenligninger mellem medlemsstaterne. Hvis der i lyset af deres vurdering er sikret accept af kontantbetalinger på deres område, behøver medlemsstaterne ikke at vedtage specifikke foranstaltninger i forhold til deres respektive forpligtelser. De skal dog fortsat overvåge situationen. Hvis en medlemsstat konkluderer, at forudgående ensidige udelukkelse af kontanter underminerer den obligatoriske accept af betalinger i eurosedler og -mønter på hele eller i dele af dens område, bør den pågældende medlemsstat træffe effektive og forholdsmæssige foranstaltninger for at afhjælpe situationen, såsom et forbud eller restriktioner vedrørende forudgående ensidig udelukkelse af kontanter på hele eller i dele af dens område, f.eks. i landdistrikter, eller i visse sektorer, som anses for væsentlige, såsom posthuse, supermarkeder, apoteker eller sundhedsydelse, eller for visse typer betalinger, der anses for væsentlige.
- (7) Med henblik på en effektiv gennemførelse af deres forpligtelse til at sikre tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter bør medlemsstaterne regelmæssigt overvåge niveauet for adgang til kontanter på hele deres område i alle deres forskellige regioner, herunder by- og landområder, på grundlag af fælles indikatorer, som giver mulighed for sammenligninger mellem medlemsstaterne. Fælles indikatorer kan omfatte faktorer, der påvirker adgangen til kontanter, såsom tætheden af kontantadgangspunkter i forhold til befolkningen, udbetalings- og indbetalingsbetingelser, herunder gebyrer, eksistensen af forskellige netværk med forskellige adgangsmodaliteter for kunder, by- og landvariationer og socioøkonomiske

¹⁵ Jf. dom af 26. januar 2021 i de forenede sager C-422/19 og C-423/19, Hessischer Rundfunk, EU:C:2021:63, præmis 46.

¹⁶ Jf. dom af 26. januar 2021 i de forenede sager C-422/19 og C-423/19, Hessischer Rundfunk, EU:C:2021:63, præmis 67 og 68.

variationer samt adgangsvanskeligheder for visse befolkningsgrupper. Hvis adgangen til kontanter i lyset af deres vurdering anses for tilstrækkelig og effektiv på deres område, er det ikke nødvendigt for medlemsstaterne at vedtage specifikke foranstaltninger i forhold til deres respektive forpligtelser. De skal dog fortsat overvåge situationen. Hvis en medlemsstat konkluderer, at adgangen til kontanter ikke er tilstrækkelig og effektiv på hele eller i en del af dens område, eller er i risiko for at blive forringet, hvis der ikke træffes foranstaltninger, bør der træffes passende foranstaltninger for at afhjælpe situationen, såsom geografiske adgangskrav til betalingstjenesteudbydere, der leverer kontanthævningstjenester, for at opretholde kontanttjenester i et tilstrækkeligt antal af deres afdelingskontorer, hvor de driver forretning, eller gennem en agent udpeget af onlinekreditinstitutter, eller opretholde en tilstrækkelig tæthed af pengeautomater, hvor de driver virksomhed, under hensyntagen til en god geografisk spredning i forhold til befolkningen, også under hensyntagen til eventuel sammenlægning af pengeautomater. Andre afhjælpende foranstaltninger kan omfatte henstillinger rettet til ikke-kreditinstitutter, såsom uafhængige pengeautomatoperatører, detailhandlere eller postkontorer, der tilskynder til at supplere bankernes kontanttjenester.

- (8) Kommissionen bør have beføjelse til at vedtage gennemførelsesretsakter om et sæt fælles indikatorer med generel anvendelse i euroområdet, som vil give medlemsstaterne mulighed for effektivt at overvåge og vurdere accepten af kontantbetalinger og adgangen til kontanter på hele deres område i deres forskellige regioner, herunder by- og landområder. Kommissionen bør med henblik på udarbejdelsen af sådanne gennemførelsesretsakter høre Den Europæiske Centralbank.
- (9) Kommissionen bør have beføjelse til at vedtage gennemførelsesretsakter rettet til en specifik medlemsstat, når de foranstaltninger, som den pågældende medlemsstat har foreslået, forekommer utilstrækkelige, eller i tilfælde, hvor forudgående ensidige udelukkelser af kontanter på trods af resultaterne i den årlige rapport, som den pågældende medlemsstat har sendt, underminerer princippet om obligatorisk accept af betalinger i eurosedler og -mønter, og/eller hvor adgangen til kontanter ikke er tilstrækkelig og effektiv. Det kan i en sådan gennemførelsesretsakt kræves, at den pågældende medlemsstat træffer foranstaltninger som dem, der er beskrevet i syvende og ottende betragtning, eller foranstaltninger, der er blevet anset for effektive i andre medlemsstater til at sikre, at principperne om obligatorisk accept af kontantbetalinger eller tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter ikke undermineres.
- (10) I overensstemmelse med princippet om loyalt samarbejde bør Kommissionen, Den Europæiske Centralbank og de udpegede nationale kompetente myndigheder med de nødvendige beføjelser hvad angår accept af betalinger i kontanter og adgang til kontanter og kontantindustriens kontantrelaterede markedsaktiviteter samarbejde tæt om spørgsmål i forbindelse med accept af kontantbetalinger og adgang til kontanter. En regelmæssig dialog mellem disse institutioner og myndigheder, især baseret på medlemsstaternes årlige rapporter til Kommissionen og Den Europæiske Centralbank, bør have til formål at identificere tilfælde af udbredte forudgående ensidige udelukkelser af kontanter og utilstrækkelig adgang til kontanter i specifikke nationale områder eller regioner. Den vil også have til formål at udforme og vedtage afhjælpende foranstaltninger, som medlemsstaterne bør træffe som et middel til at overholde deres forpligtelser til at sikre accept af kontanter og tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter.
- (11) For at sikre at der på et senere tidspunkt kan indføres yderligere undtagelser fra den obligatoriske accept af eurokontanter, hvis dette er nødvendigt, bør Kommissionen i

overensstemmelse med artikel 290 i TEUF have beføjelse til at vedtage retsakter for at supplere denne forordning ved at indføre yderligere undtagelser fra princippet om obligatorisk accept for euroområdet som helhed. Kommissionen kan kun vedtage sådanne yderligere undtagelser, hvis de er nødvendige, står i et rimeligt forhold til deres formål og bevarer effektiviteten af eurokontanters status som lovligt betalingsmiddel. Kommissionens beføjelse til at vedtage delegerede retsakter til indførelse af yderligere undtagelser fra den obligatoriske accept af eurokontanter bør ikke berøre medlemsstaternes mulighed for i henhold til deres egne beføjelser på områder med delt kompetence at vedtage national lovgivning om undtagelser fra den obligatoriske accept, som følger af status som lovligt betalingsmiddel i overensstemmelse med betingelserne fastsat af Den Europæiske Unions Domstol i dommen i de forenede sager C-422/19 og C-423/19. Det er yderst vigtigt, at Kommissionen gennemfører passende høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning. For navnlig at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet alle dokumenter samtidig med medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelse af delegerede retsakter.

- (12) For at sikre ensartede betingelser for bestemmelserne om accept af kontantbetalinger og tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter bør Kommissionen have gennemførelsesbeføjelser. Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011¹⁷. Rådgivningsproceduren bør anvendes til vedtagelse af gennemførelsesretsakter om accept af og adgang til kontanter, da de vedrører foranstaltninger med begrænset virkning, nemlig indikatorer til overvågning af accept af og adgang til kontanter, eller retsakter rettet til individuelle medlemsstater, som under visse omstændigheder kan have brug for at vedtage passende foranstaltninger, som afspejler de særlige forhold i deres nationale territorier, regioner og byområder i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011.
- (13) Denne forordning sikrer fuld iagttagelse af den grundlæggende ret til frihed til at oprette og drive egen virksomhed og den grundlæggende ret til forbrugerbeskyttelse, som er nedfældet i henholdsvis artikel 16 og 38 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Denne forordning vedrører den foretrukne betalingsmetode for den valuta, der har status som lovligt betalingsmiddel, og som borgerne lovligt kan vælge til at afvikle krav på penge. Foranstaltningerne i denne forordning vedrører således kun den måde, virksomhederne modtager betalinger på. Indgrebet i disse grundlæggende rettigheder er derfor indirekte og meget begrænset. Det er begrundet i en almennyttig målsætning om at sikre effektiviteten af kontanter som lovligt betalingsmiddel og står i rimeligt forhold til dette mål.
- (14) Andelen af kontantbetalinger sammenlignet med elektroniske betalinger er højere for visse sårbare grupper, herunder ældre aldersgrupper, personer med handicap og personer med begrænsede digitale færdigheder og lavere indkomstniveau. Dette forslag er i overensstemmelse med det europæiske tilgængelighedsdirektiv¹⁸, som omfatter pengeautomater. Desuden er økonomisk udelukkede personer, såsom

¹⁷ EUT L55 af 28.2.2011, s. 13.

¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester (EUT L151 af 7.6.2019, s.70).

personer uden bank, asylansøgere og migranter, som måske ikke er i stand til eller villige til at bruge betalingsmidler leveret af den private sektor, afhængige af kontanter som betalingsmetode. Kontanter anses for at give et klart overblik over udgifter, med en høj grad af brugervenlighed, hurtighed, sikkerhed og privatliv. Disse sårbare grupper har større risiko for at miste deres adgang til en betalingsmetode, hvis deres adgang til kontanter forringes. Denne forordning har således til formål at bevare økonomisk inklusion af sårbare grupper, der er afhængige af kontantbetalinger ved at sikre, at alle i euroområdet frit kan vælge den foretrukne betalingsmetode og have adgang til grundlæggende kontanttjenester, samtidig med at den støtter medlemsstaterne i at fortsætte deres politiske indsats for at fremme digital finansiel inklusion, f.eks. gennem foranstaltninger, der har til formål at øge finansiel og særligt digital finansforståelse i uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer, samt at afhjælpe mangler i digital infrastruktur, herunder i landområder.

- (15) I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet er det for at virkeliggøre det grundlæggende mål om at sikre accept af kontantbetalinger og adgang til kontanter nødvendigt og hensigtsmæssigt at fastsætte de nødvendige regler. Denne forordning går ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå de tilstræbte mål i overensstemmelse med artikel 5, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Union.

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

Genstand

I denne forordning fastsættes detaljerede bestemmelser om omfanget og virkningerne af eurosedlers og -mønters status som lovligt betalingsmiddel og adgangen hertil som fastsat i henholdsvis artikel 128, stk. 1, i TEUF og artikel 11 i forordning (EF) nr. 974/98 for at sikre deres effektive anvendelse som en fælles valuta.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Denne forordning finder anvendelse på betaling af fordringer på penge, for så vidt den helt eller delvist skal afvikles kontant, hvor der foreligger en betalingsforpligtelse i overensstemmelse med gældende lov eller retspraksis. For at sikre effektiviteten af kontanter som lovligt betalingsmiddel finder denne forordning også anvendelse på forudgående ensidig udelukkelse af kontantbetalinger og på adgang til kontanter.
2. Denne forordning finder ikke anvendelse på betalinger for fjernkøb af varer eller tjenesteydelser, herunder køb via internettet.

Artikel 3

Definitioner

I denne forordning forstås ved:

1. "kontanter": eurosedler og -mønter
2. "kontantindustri": kreditinstitutter, der tilbyder betalingskonti til kunder og udbydere af kontanttjenester, der er involveret i forvaltningen af distributionen og omløbet af eurosedler og -mønter
3. "kreditinstitut": kreditinstitut som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013¹⁹
4. "forudgående ensidige udelukkelse af kontanter": en situation, hvor en detailhandler eller tjenesteudbyder ensidigt udelukker kontanter som betalingsmetode f.eks. med et "ingen kontantbetaling"-skilt. I dette tilfælde er der ikke tale om, at betaleren og betalingsmodtageren frit aftaler et betalingsmiddel for et køb
5. "betaler": enhver person, der foretager en betaling i eurokontanter
6. "betalingsmodtager": enhver person, som er den påtænkte modtager af midler, der har været genstand for en betalingstransaktion i eurokontanter
7. "pålydende værdi": en euroseddels eller -mønts pålydende værdi som trykt på den pågældende pengeseddel eller præget på den pågældende mønt
8. "virksomhed": en person, der udøver en økonomisk aktivitet, uanset dens juridiske form, herunder partnerskaber eller sammenslutninger, der regelmæssigt udøver en økonomisk aktivitet.

Artikel 4

Lovligt betalingsmiddel

1. Eurosedlers og -mønters status som lovligt betalingsmiddel indebærer deres obligatoriske accept til fuld pålydende værdi med frigørende virkning fra en betalingsforpligtelse.

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber og om ændring af forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 af 27.6.2013, s. 1).

2. I overensstemmelse med den obligatoriske accept af kontanter må betalingsmodtageren ikke afvise eurosedler og/eller -mønter, der er tilbudt som betaling for at overholde denne forpligtelse.
3. I overensstemmelse med accepten af kontanter til fuld pålydende værdi skal den monetære værdi af eurosedler og/eller -mønter, der tilbydes til betaling af en fordring, være lig med det beløb i euro, der er angivet på sedlerne og/eller mønterne. Tillæg ved betaling af fordringer med eurosedler og -mønter er forbudt.
4. I overensstemmelse med frigørelsen fra en betalingsforpligtelse skal en betaler kunne frigøre sig fra en betalingsforpligtelse ved at tilbyde eurosedler og -mønter til betalingsmodtageren.

Artikel 5.

Undtagelser fra princippet om obligatorisk accept af eurosedler og -mønter

1. Uanset artikel 4, stk. 2, har en betalingsmodtager ret til at afvise eurosedler og -mønter i følgende tilfælde:
 - a) hvis afvisningen sker i god tro, og hvor en sådan afvisning er baseret på legitime og midlertidige grunde i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet under hensyn til konkrete omstændigheder, som er uden for betalingsmodtagerens kontrol
 - b) hvor betalingsmodtageren forud for betalingen har aftalt et andet betalingsmiddel med betaleren.

I relation til litra a) er det betalingsmodtageren, der har bevisbyrden for at fastslå, at der forelå sådanne legitime og midlertidige grunde i et konkret tilfælde, og at afslaget var forholdsmæssigt.

2. Med henblik på anvendelsen af stk. 1, kan sådanne legitime grunde omfatte:
 - i) For så vidt angår pengesedler med høj pålydende værdi, hvis værdien af den tilbudte pengeseddel åbenbart ikke står i et rimeligt forhold det beløb, der skal betales.
 - ii) I særlige tilfælde, hvis virksomheden ikke har byttepenge til rådighed på det tidspunkt, hvor kontanterne tilbydes som betaling, eller hvis der ikke ville være tilstrækkeligt med byttepenge til rådighed som følge af denne betaling til, at en virksomhed kan udføre sine normale daglige forretningstransaktioner.

Artikel 6

Yderligere undtagelser til princippet om obligatorisk accept af eurosedler og -mønter af monetærretlig karakter

Kommissionen har beføjelse til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 10 for at supplere denne forordning ved at fastlægge yderligere undtagelser af monetærretlig karakter fra princippet om obligatorisk accept. Disse undtagelser skal være begrundet i almene hensyn og stå i rimeligt forhold hertil, må ikke underminere effektiviteten af eurokontanters status som lovligt betalingsmiddel og er kun tilladt, hvis der findes andre midler til betaling af fordringer på penge. Kommissionen hører Den Europæiske Centralbank ved udarbejdelsen af disse delegerede retsakter.

Artikel 7

Accept af kontantbetalinger

1. For at sikre accept af kontanter i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, overvåger medlemsstaterne accepten af kontantbetalinger og niveauet af forudgående ensidige udelukkelse af kontantbetalinger på hele deres område i alle deres forskellige regioner, herunder by- og landområder, på grundlag af de fælles indikatorer, som er vedtaget af Kommissionen, og vurderer situationen.
2. Medlemsstaterne giver meddelelse om resultaterne af deres overvågning og vurdering af situationen med hensyn til niveauet for accept af kontantbetalinger i overensstemmelse med artikel 9, stk. 3.
3. Hvis en medlemsstat finder, at niveauet for accept af kontantbetalinger på deres område eller i dele heraf underminerer obligatorisk accept af eurosedler og -mønter, skal den redegøre for de afhjælpende foranstaltninger, den forpligter sig til at træffe i overensstemmelse med artikel 9, stk. 4.

Artikel 8

Adgang til kontanter

1. Medlemsstaterne sikrer tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter på hele deres område i alle deres forskellige regioner, herunder by- og landområder. For at sikre tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter overvåger medlemsstaterne regelmæssigt niveauet for adgang til kontanter på hele deres område i alle deres forskellige regioner, herunder by- og landområder, på grundlag af fælles indikatorer, som er vedtaget af Kommissionen, og vurderer situationen.

2. Medlemsstaterne meddeler resultaterne af deres overvågning og vurdering af situationen med hensyn til adgang til kontanter i overensstemmelse med artikel 9, stk. 3.
3. Hvis en medlemsstat finder, at der ikke er sikret tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter, redegør den for de afhjælpende foranstaltninger, den forpligter sig til at træffe i overensstemmelse med artikel 9, stk. 4.

Artikel 9

Proceduremæssige aspekter

1. Med henblik på at gennemføre forpligtelserne i artikel 7 og 8 udpeger medlemsstaterne en eller flere nationale kompetente myndigheder med de nødvendige beføjelser med hensyn til accept af kontantbetalinger, adgang til kontanter og kontantindustriens kontantrelaterede markedsaktiviteter.
2. Med henblik på artikel 7 og 8 vedtager Kommissionen gennemførelsesretsakter med generel anvendelse om et sæt fælles indikatorer, som medlemsstaterne anvender til at overvåge og vurdere accepten af kontantbetalinger og adgang til kontanter på hele deres område i alle deres forskellige regioner, herunder by- og landområder. Disse gennemførelsesretsakter vedtages [inden for X måneder efter denne forordnings ikrafttræden] i overensstemmelse med rådgivningsproceduren i artikel 11. Kommissionen hører Den Europæiske Centralbank ved udarbejdelsen af sådanne gennemførelsesretsakter.
3. De udpegede nationale kompetente myndigheder giver meddelelse om resultaterne af deres overvågning og vurdering af situationen med hensyn til niveauet for accept af kontantbetalinger og adgang til kontanter og angiver begrundelsen for og de oplysninger, som ligger til grund for deres vurdering i en årlig rapport, der sendes til Kommissionen og Den Europæiske Centralbank som omhandlet i artikel 13.
4. Hvis en medlemsstat finder, at niveauet for accept af kontantbetalinger underminerer obligatorisk accept af eurosedler og -mønter, eller at der ikke er sikret tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter, skal den i sin årsrapport angive de afhjælpende foranstaltninger, den forpligter sig til at træffe for at overholde forpligtelserne i artikel 7 og 8. De afhjælpende foranstaltninger skal iværksættes hurtigst muligt.
5. Kommissionen gennemgår årsrapporterne i tæt samråd med Den Europæiske Centralbank. Hvis de afhjælpende foranstaltninger, som er foreslået af en medlemsstat i henhold til stk. 4, forekommer utilstrækkelige, eller hvis Kommissionen finder, at accept af kontantbetalinger eller tilstrækkelig og effektiv adgang til kontanter i en medlemsstat ikke er i overensstemmelse med forpligtelserne i artikel 7 og 8 på trods af resultaterne af årsrapporten, vedtager Kommissionen gennemførelsesretsakter om passende og forholdsmæssige foranstaltninger, som skal

vedtages af den pågældende medlemsstat inden for den frist, der er fastsat i den respektive gennemførelsesretsakt. Disse gennemførelsesretsakter vedtages i overensstemmelse med rådgivningsproceduren i artikel 11.

Artikel 10

Udøvelse af delegerede beføjelser

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.
2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 6, tillægges Kommissionen for en ubegrænset periode fra den [datoen for denne forordnings ikrafttræden].
3. Den i artikel 6 omhandlede beføjelse til at vedtage delegerede retsakter kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i Den Europæiske Unions Tidende eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.
4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning.
5. Så snart Kommissionen har vedtaget en delegeret retsakt, underretter den Europa-Parlamentet og Rådet samtidigt herom.
6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 6 træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på en måned fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har underrettet Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med en måned på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 11

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af et udvalg. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.

2. Når der henvises til dette stykke, finder artikel 4 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.

Artikel 12

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner [*herunder bødestraffe og administrativt pålagte bøder*], der skal anvendes i tilfælde af tilsidesættelser af denne forordning, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de anvendes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til tilsidesættelsen og have afskrækkende virkning. Medlemsstaterne giver senest et år efter denne forordnings ikrafttræden Kommissionen meddelelse om disse regler og foranstaltninger og underretter den straks om senere ændringer, der berører dem.

Artikel 13

Årsrapporter

1. Medlemsstaterne forelægger årligt en rapport for Kommissionen og Den Europæiske Centralbank med oplysninger om følgende forhold:
 - a) de fastlagte undtagelser fra princippet om obligatorisk accept af kontanter og deres anvendelse
 - b) detaljerede oplysninger og en vurdering af situationen i medlemsstaten med hensyn til accept af kontantbetalinger og adgang til kontanter og de afhjælpende foranstaltninger, der skal træffes i henhold til artikel 7 og 8
 - c) de gennemførte sanktioner, herunder bødestraffe og administrativt pålagte bøder.
2. Den første årsrapport forelægges et år efter denne forordnings ikrafttræden. Efterfølgende årsrapporter forelægges årligt efter datoen for denne forordnings ikrafttræden.
3. Kommissionen gennemgår årsrapporterne i tæt samråd med Den Europæiske Centralbank.

Artikel 14

Medlemsstaternes pligt til at informere om retsmidler

Medlemsstaterne giver fysiske personer og virksomheder klare oplysninger om de kanaler og effektive retsmidler, som de har til rådighed for at indgive klager til kompetente nationale

myndigheder over tilfælde af ulovlig afvisning af at acceptere kontanter og utilstrækkelig og ineffektiv adgang til kontanter.

Artikel 15

Interaktion mellem eurosedler og -mønter og den digitale euro

1. Eurosedler og -mønter og den digitale euro er konvertible til hinanden til pari.
2. Betalingsmodtagere af en fordring på penge lydende på euro skal acceptere betalinger i eurosedler og -mønter i henhold til bestemmelserne i denne forordning, uanset om de accepterer betalinger i digital euro i overensstemmelse med forordning [XXX om oprettelse af den digitale euro]. Hvor accept af eurosedler og -mønter og den digitale euro er obligatorisk i overensstemmelse med bestemmelserne i denne forordning og forordning (XXX om oprettelse af den digitale euro), er betaleren berettiget til at vælge betalingsmiddel.

Artikel 16

Revision

Senest [*fem år efter ikrafttrædelsen*] foretager Kommissionen en revision af denne forordnings funktion og virkninger og forelægger en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet. Medlemsstaterne giver Kommissionen alle de oplysninger, der er nødvendige for udarbejdelsen af denne rapport.

Artikel 17

Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand